

Forslag

til

Lov om universiteternes styrelse.

Fremsat den 16. januar 1970 af *undervisningsministeren*.

§ 1. Universiteterne er statsinstitutioner, der står under tilsyn af undervisningsministeriet.

Formål.

§ 2. Universiteterne har til opgave at drive forskning og meddele undervisning på videnskabeligt grundlag.

Stk. 2. Universiteterne træffer selv afgørelse om den forskning, der skal drives.

Stk. 3. Universiteterne forbereder til og afholder de til dem henlagte eksaminer og prøver. Eksaminer og prøver afholdes, med mindre undervisningsministeren fastsætter andet, under medvirken af censorer, der beskikkes af undervisningsministeren eller den, han bemyndiger dertil.

Stk. 4. Universiteternes forelæsninger og mundtlige eksaminer er offentligt tilgængelige med de begrænsninger, der fastsættes af universiteterne.

Ledelse.

§ 3. Et universitet ledes af en rektor i forbindelse med et konsistorium samt de ved universitetet oprettede fakultets- eller fagråd, institutråd og studienævn.

Stk. 2. Til rådgighed for rektor og de i stk. 1 nævnte organer står en universitetsadministration, der ledes af en administrativt uddannet chef.

Rektor.

§ 4. Rektor vælges blandt universitetets professorer af de ved universitetet fastsatte heltidsbeskæftigede lærere og de studerendes repræsentanter i fakultets- eller fagråd. Valget gælder for 5 år. Genvalg for perioder af 3 år kan finde sted. Konsisto-

rium fastsætter de nærmere regler for valgets afholdelse.

Stk. 2. Rektor repræsenterer universitetet udadtil.

Prorektor.

§ 5. Prorektor vælges blandt universitetets professorer efter samme regler som rektor. Valget gælder for 3 år. Genvalg kan finde sted. Prorektor er rektors stedfortræder og bistår i øvrigt med varetagelsen af rektors opgaver.

Konsistorium.

§ 6. Konsistorium består af rektor, der er formand, prorektor, administrationens chef, dekanerne for de enkelte hovedområder, et af undervisningsministeren fastsat antal fastansatte, heltidsbeskæftigede lærere, der vælges af og blandt fakultets- eller fagrådenes medlemmer for 3 år ad gangen, samt et antal medlemmer, der vælges af studenterrådet blandt de studerendes repræsentanter i fakultets- eller fagråd for et år ad gangen. Antallet af de studerendes repræsentanter udgør en tredjedel af konsistoriums samlede medlemstal.

Stk. 2. Konsistorium afgør alle sager, der vedrører universitetet som helhed, eller som vedrører forholdet mellem to eller flere fakulteter eller faggrupper, med mindre andet fastsættes af undervisningsministeren efter § 14.

Stk. 3. Konsistorium nedsætter et budget- og forretningsudvalg, der dels udarbejder universitetets samlede budgetforslag, dels efter konsistoriums bemyndigelse i øvrigt kan handle på dettes vegne.

Undervisningsmin. 3. afd. 1. kt. j. nr. 54-2 (3-4)-1/69.

131 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Stk. 4. Konsistorium kan også i øvrigt nedsætte udvalg og henlægge sine beføjelser til disse.

Fakultetsråd.

§ 7. Et universitets videnskabelige forskning og undervisning kan foregå inden for følgende hovedområder: teologi, samfundsvidenskab, lægevidenskab, humaniora og naturvidenskab.

Stk. 2. Forskningen og undervisningen inden for hvert hovedområde ledes af et fakultetsråd, medmindre området opdeles i flere faggrupper efter § 8.

Stk. 3. Hvert fakultetsråd består af et antal medlemmer, valgt for 3 år ad gangen af og blandt de fastansatte heltidsbeskæftigede lærere, mindst et medlem valgt for et år ad gangen af og blandt de deltidsansatte lærere, samt et antal medlemmer, der vælges for et år ad gangen af hovedområdets faglige studenterråd. Antallet af de studerendes repræsentanter udgør en tredjedel af fakultetsrådets samlede medlemstal. Antallet af lærerrepræsentanter fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 4. Hvert fakultetsråd vælger for 3 år ad gangen blandt sine medlemmer en formand, der benævnes dekan. Fakultetsrådet vælger for 1 år ad gangen, ligeledes blandt sine medlemmer, en næstformand, der benævnes prodekan.

Stk. 5. Hvert fakultetsråd afgør alle sager, som vedrører hovedområdet som helhed, samt sager der vedrører forholdet mellem to eller flere institutter, medmindre andet fastsættes af undervisningsministeren efter § 14.

Stk. 6. Hvert fakultetsråd nedsætter et budget- og forretningsudvalg, der dels udarbejder hovedområdet samlede budgetforslag, dels efter fakultetsrådets bemyndigelse i øvrigt kan handle på dets vegne.

Stk. 7. Sager om besættelse af videnskabelige stillinger og om tildeling af doktor- og licentiatgrader samt jus docendi behandles i særligt sakkyndige udvalg, der nedsættes af vedkommende fakultetsråd.

Stk. 8. Hvert fakultetsråd kan også i øvrigt nedsætte udvalg og henlægge sine beføjelser til disse.

Fagråd.

§ 8. Konsistorium kan opdele et hovedområde i to eller flere faggrupper.

Stk. 2. Forskningen og undervisningen inden for hver faggruppe ledes af et fagråd. § 7, stk. 3-8 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Fagråd inden for samme hovedområde vælger i fællesskab en dekan, der repræsenterer hovedområdet i konsistorium. Dekanen og stedfortræder for denne vælges af fagrådene for 3 år ad gangen.

Institutter.

§ 9. Det enkelte fagområdes forskningsvirksomhed drives inden for et institut. De til instituttet knyttede videnskabelige medarbejdere varetager tillige undervisningen inden for det pågældende fagområde, og instituttets lokaler og udstyr står til rådighed for undervisningen i fornødent omfang.

Stk. 2. Instituttets øverste organ er institutrådet, der består af samtlige instituttets fastansatte heltidsbeskæftigede videnskabelige medarbejdere, deltidsansatte lektorer samt efter nærmere af konsistorium fastsatte regler repræsentanter for det øvrige personale, stipendiater og studerende ved instituttet.

Stk. 3. Institutrådet vælger efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, en bestyrer eller en bestyrelse, der repræsenterer instituttet udadtil og er ansvarlig for instituttets daglige ledelse.

Stk. 4. Konsistorium godkender efter indstilling fra fakultets- eller fagråd oprettelse eller nedlæggelse af institutter. Institutter kan med fakultets- eller fagrådets godkendelse opdeles i laboratorier eller samles i centralinstitutter.

Studienævn.

§ 10. Der nedsættes under hvert hovedområde eller faggruppe studienævn for hovedområdet eller faggruppen som helhed, for linjer eller for enkelte fag eller dele af fag. Nærmere regler herom fastsættes af konsistorium.

Stk. 2. Hvert studienævn består af et lige stort antal lærere og studerende, der vælges af henholdsvis fakultets- eller fagrådet og det faglige studenterråd. Nærmere regler herom fastsættes af konsistorium.

Stk. 3. Studienævnene træffer efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, afgørelse i sager vedrørende studiernes indhold, undervisningens tilrettelæggelse og afholdelse af eksaminer.

Stk. 4. Studienævnene træffer endvidere afgørelse om ansættelse af undervisningsassistenter, instruktører og tilsvarende lærere og skal udtale sig om oprettelse og nedlæggelse af andre lærerstillinger samt om de pædagogiske kvalifikationer hos ansøgere til disse stillinger.

Stk. 5. Andre sager, der vedrører undervisningen under et studienævns område, skal forelægges nævnet til udtalelse, inden sagen afgøres.

Studenterråd.

§ 11. Studenterrådet repræsenterer de ved universitetet immatrikulerede studerende.

Stk. 2. Studenterrådet består af et antal faglige råd, der fastsættes i studenterrådets vedtægter.

Stk. 3. De faglige råd vælges hvert år i forårssemestret af og blandt dem, som for det pågældende universitetsår er i besiddelse af gyldigt legitimationskort som studerende ved universitetet.

Stk. 4. Studenterrådets vedtægter godkendes af undervisningsministeren.

Stk. 5. Universitetet stiller lokaler og kontorassistance til rådighed for studenterrådet efter regler fastsat af undervisningsministeren.

Universiteternes fonds- og legatmidler.

§ 12. Et universitet har ret til at modtage tilskud fra anden side end statskassen samt til at oprette fonde og legater for sådanne tilskudsmidler. Disse fonde og legater holdes uden for statskassen, og der kan alene rådes over dem af de styrelser, der er indsat af universitetet selv i overensstemmelse med de for det enkelte fond eller legat fastsatte vedtægter.

Andre bestemmelser.

§ 13. Der afholdes normalt én gang om året møder mellem repræsentanter for uni-

versiteterne og repræsentanter for offentlige institutioner, organisationer og de dele af erhvervslivet, der beskæftiger universitetsuddannede kandidater, med henblik på drøftelse af de enkelte universitetsuddannelsers indhold.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om sådanne møders afholdelse fastsættes af undervisningsministeren.

§ 14. Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler for det enkelte universitets styrelse samt for oprettelse og besættelse af professorater, tildeling af akademiske grader, adgangen til at studere og indstille sig til eksamen, eksamensordninger og karaktergivning.

Særlige bestemmelser.

§ 15. Undervisningsministeren kan fravige bestemmelserne i det omfang, som er påkrævet, for at et universitet kan indgå i et universitetscenter.

§ 16. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler for bestyrelsen af Københavns Universitets Zoologiske Museum.

§ 17. Loven træder i kraft 1. september 1970.

Stk. 2. Lov nr. 73 af 7. marts 1952 om Aarhus universitet og § 2, stk. 2 og stk. 3, samt § 5, 2. pkt. i lov af 29. december 1862 om Det kongelige Naturhistoriske Museums overgang til Københavns universitet m. m. ophæves.

Stk. 3. Staten overtager grunde, bygninger, inventar og samlinger, der tilhører eller er stillet til rådighed for den selvejende institution Aarhus universitet, med undtagelse af aktiver under de i § 12 nævnte fonde og legater.

§ 18. Forslag til revision af denne lov fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1972-73.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Den 10. maj 1962 nedsatte undervisningsministeren et udvalg, Universitetsadministrationsudvalget af 1962. Udvalget var sammensat af repræsentanter for de højere uddannelsesinstitutioner, undervisningsministeriet og administrationsudvalget af 1960. Senere fik repræsentanter for ministeriet for kulturelle anliggender, Forbundet af lærere ved de højere læreanstalter, Akademikernes Samarbejdsudvalg og Danske Studerendes Fællesråd også sæde i udvalget.

Udvalget fik til opgave at tage stilling til følgende spørgsmål.

- a) Muligheden for en udbygning af det direkte samarbejde mellem universiteterne og læreanstalterne indbyrdes, eventuelt således at der oprettes et særligt samarbejdsorgan, der dels kan behandle alle spørgsmål af fælles interesse, dels kan behandle institutionernes udvikling på en sådan måde, at de enkelte institutioners planer samarbejdes og så vidt muligt fremsættes til undervisningsministeren som fælles indstillinger.
- b) Hvilke af de opgaver, der hidtil har været administreret i undervisningsministeriets departement, der med fordel vil kunne udskilles fra departementets arbejdsområde.
- c) I hvilket omfang de enkelte institutioners administration bør udbygges og effektiviseres, således at disse — med skyldigt hensyn til de enkelte institutioners særpræg — opbygges efter så ensartede retningslinjer som muligt.
- d) I hvilket omfang det er muligt at anvende rammebevillinger og administrere disse efter ensartede retningslinjer ved alle institutioner. I denne forbindelse bør det undersøges, om det er muligt at etablere et teknisk samarbejde mellem institutionerne indbyrdes, for så vidt angår budgetforslag, regnskabsvæsen og bogholderi.

I udvalgets første betænkning (nr. 365-1964) behandlede man de organisatoriske forhold mellem centraladministrationen og de højere uddannelsesinstitutioner og mellem institutionerne indbyrdes og stillede forslag om oprettelse af Planlægningsrådet for de højere uddannelser, Forsknings Fællesudvalg, Rektorkollegiet og fem faglige samarbejdsudvalg samt et administratorudvalg. Disse forslag er alle blevet gennemført.

I den anden betænkning (nr. 475-1968) behand-

lede udvalget de højere uddannelsesinstitutioners egne organisatoriske og administrative forhold samt stillingsstrukturen. I det følgende gøres rede for udvalgets forslag, idet bemærkes, at stillingsstrukturen for tiden er genstand for overvejelse i et udvalg, der er nedsat i konsekvens af den nye tjenestemandsløve.

1. Universitetsadministrationsudvalgets forslag.

a. Ledende synspunkter.

Udvalget har opstillet følgende ledende synspunkter:

1. Afgørelsen i alle løbende sager og i videst muligt omfang også i sager af mere principiel karakter bør kunne træffes af institutionen selv uden forelæggelse for højere instans.
2. Samarbejdet mellem de højere uddannelsesinstitutioner skal være af orienterende og rådgivende art og foregå gennem rektorkollegiet og de faglige samarbejdsudvalg, medens de besluttede og udførende funktioner fortsat skal ligge hos de enkelte institutioners kompetente organer.
3. Universiteternes og de højere læreanstalters faglige selvstændighed opretholdes og ytrer sig navnlig på følgende punkter:
  - a) De højere uddannelsesinstitutioner udformer selv uddannelsernes faglige indhold inden for de af ministeriet fastlagte eksamensordninger og tilrettelægger studierne.
  - b) Der kan ikke udefra gribes ind i de højere uddannelsesinstitutioners forskningsvirksomhed.
  - c) Besættelse af de højeste videnskabelige stillinger sker efter en særlig ansættelsesprocedure. Den reelle afgørelse ved besættelsen af de videnskabelige stillinger er henlagt til institutionens faglige instanser.
  - d) Institutionens øverste leder — rektor — vælges af og blandt institutionens lærere, som i øvrigt gennem medlemskab af kollegiale organer har medindflydelse på institutionens ledelse.
4. Der skal tillægges rektoratet sådanne beføjelser, at rektor stilles som institutionens chef.
5. I det omfang det påhviler de kollegiale organer (konsistorium, fagråd etc.) at træffe beslutninger, er det administrative apparat at betragte som de kollegiale forsamlings eksekutive organ.
6. Der må for at sikre rektor mulighed for at koncentrere sig om institutionens indre liv, dens